

10.000 demonstrerade för Britt Wadner, men inte hjälpte det..!

I augusti 1964 ställde 10.000 skåningar upp för Britt Wadner och hennes Radio Syd, som följdes av regeringen. Hon sände ju reklam — och det är farliga saker, det...

1965 fick Britt en månads fängelse för att ha brutit mot radiolagarna. Här tas hon emot av en fängsvaktare på Hinseberg. Blommorna är från beundrande radiolyssnare.

◀ Britt Wadner med sitt första sändarfartyg, Cheeta 1, på Öresunds böljor.

Britt och hennes man, Ingvar. De träffades under Radio Syd-tiden. Han annonserade för sin resebyrå i Britt's radiosändningar, men det blev fel telefonnummer i annonsen och då ringde Ingvar för att klaga... När han hörde Britt's pigga röst bestämde han sig: *Henne måste jag träffa!*

Britt Wadner med maken Ingvar och Kalle, hennes son, som hjälpt henne med radiojobbet ända sedan starten. Britt äger det här gamla huset i Lund som hon använder för sina Sverige-besök.

Gambias president, Sir Dawda Jawara, (i blått) besöker Britt's turisthotell, Wadner Beach.

□ Hon förföljdes med nystiftade lagar, hon kastades i fängelse. Ja, när Britt startade Radio Syd, som gladdde sydsvenskarna på 60-talet, så skydde regeringen inga medel för att stoppa henne.

□ Det hjälpte inte att skåningarna gjorde en jättedemonstration till hennes stöd.

□ Britt grät en skvätt i TV och seglade iväg med sin radiobåt. För att bli radiodrottning i Afrika!

□ Här berättar hon om sitt fantastiska liv. Allt började med att hon mannekängade i Sveriges första lottouniform...

TEXT: GÖRAN HOLMSTRÖM — FOTO: LASSE STRANDBERG

"Fram för Britt Wadner!"

Alla skåningar som var med i början av sextiotalet känner henne, piratradiodrottningen som spelade musik 21 timmar om dygnet från sin lilla båt i Öresund — långt innan Sveriges Radio börjat med melodiradio.

Radio Syd, som Britt's station hette, var nästan en folkrörelse i

sydligaste Sverige. När regeringen förföljde henne med nystiftade lagar och hot om fängelsestraff samlades 10.000 människor till demonstration i Malmö centrum för att visa var sympatierna låg.

Och när Britt verkligen, 1965, dömts till fängelse och tvangs sitta en månad på Hinsebergs kvinnofängelse, då anlände hon till fäng-

elseporten överhöljd av blomsterbuketter från beundrare och tack samma Radio Syd-lyssnare.

Då grät Britt

Men regeringen vann till slut. Efter ytterligare lagar, stiftade enbart för att få bort Britt's radiosändningar, måste Radio Syd ge

(Fortsättning sidan 96.)

HJ 25/81

Britt Wadner som mannekäng i Stockholm i början av 30-talet.

Britt Wadner...

Forts. från sidan 5

upp. 1966 i januari spelades signalturmelodien "Så länge skutan kan gå..." för sista gången från Cheeta II på internationellt vatten i Öresund.

Britt grät i TV sedan hennes dispensansökan hos kommunikationsminister Olof Palme bemötts med kalla handen.

Och hon seglade söderut. Båten låg en tid i docka i Holland. Sedan låg den en tid utanför Kanarieöarna och "deppade". Men där fick Britt höra talas om att det lilla västafrikanska landet Gambia saknade egen radio. Hon reste dit, träffade landets president, blev väl mottagen, fick omedelbart tillstånd för sina radiosändningar och hamnade själv i staten Gambias turistråd, Tourist Board.

— I Gambia har vi blivit lika populära som vi var hemma i Skåne, berättar hon. Vi är den största radiostationen i den här delen av Västafrika. Våra lyssnare finns också långt utanför Gambias gränser. Många människor här kan ju inte läsa. Men de flesta har en transistorradio.

— Numera har vi vår egen våglängd utdelad av Internationella Tele-unionen i Genève. Våra sändningar är lika lagliga som Sveriges Radios. Och vi har behållit vårt gamla namn, Radio Syd, även om vi på den tiden aldrig kunnat drömma om att vi skulle hamna så här sydligt.

Hon är en märklig kvinna. Alltid full av idéer och aldrig beredd att ge upp. Hennes man, Ingvar Hjulström, beskriver henne så här:

— Hon är intelligent, impulsiv och har en enorm viljestyrka. Och, tillägger han efter en kort stund, att leva med henne är bara trevligt.

Så har det nog alltid varit. Och visst har Britt en enorm viljestyrka. Ända sedan hon som flicka

stod modell för Sveriges första lotta-uniform.

— Min mamma, Tyra Wadner, grundade Lottorna i Sverige, berättar Britt. Den första provuniformen syddes till mig. Jag hamnade i tidningarna som Sveriges yngsta lotta.

Det var första gången det skrevs om Britt. Då var hon bara nio år. Det var 1924.

Britts pappa var generalstabsofficer. Han tjänstgjorde på många olika regementen, och familjen måste ofta flytta. När Britt slutade skolan bodde de i Växjö.

— Efter skolan ville jag till teatern, berättar Britt. Men det var inte att tänka på! Det var mina föräldrar helt emot. Det passade sig ju bara inte att deras dotter blev skådespelare.

Men hon flyttade till Stockholm och började arbeta på postgirot där hon hade en morbror som var chef.

— Egentligen sonderade jag terrängen hos teaterskolor och teatrar i Stockholm. Jag hade ju bestämt mig för att bli skådespelare.

Novell-modell

Britt fick börja som elevmannekång på Militärekiperingsaktiebolaget. Mannekångutbildningen gav en del reklamfotograferingsjobb. Hennes bilder illustrerade veckotidningsnoveller. Hela tiden närmade hon sig teatern.

— Sigge Fürsts fru arbetade på postgirot, berättar Britt. Genom henne fick jag kontakt med Sigge, som då fortfarande var polis men som just höll på att ta steget över till teatern. Han hade satt upp en teater på Haga nöjesfält i Stockholm och där fick jag komma med och spela revy.

På Haga nöjesfält visades allt möjligt, även boxning. Britt sjöng mellan matcherna.

— En dag fick jag se min morbror, han som var chef för postgirot, berättar hon. Han var där för att se på boxning. Han stod bara några meter från mig när jag sjöng. Jag var vettskrämd för att han kanske skulle känna igen mig. Men det gjorde han inte. Jag var utklädd till en gammal gumma.

Föräldrarna visste ännu inget om hennes teaterintresse.

— Efter Haga fick jag en liten roll på Oscars, berättar Britt. Det fick mina föräldrar reda på, men de godtog det eftersom rollen var så liten att mitt namn inte fanns med i programmet.

Revyn som sprack

Men sommaren 1936 blev Britt primadonna i en folkparksrevy som reste runt i hela Sverige, och nu kom hennes namn upp på både affischer och i program.

— Mina föräldrar gick inte med

på att jag stod med mitt rätta namn. Jag fick kalla mig Britt Bewe. Jag minns att revyn hette "I glädje och sorg". Vi reste runt i en blå buss genom Sverige.

Men i Nykroppa i Värmland tog resan slut. Revyn sprack ekonomiskt.

— Det var hemskt förgärligt, säger Britt. Jag ville inte komma hem och berätta för mamma och pappa att det gått åt pipan. Då skulle de genast säga "vad var det vi sa". När hela ensemblen reste hem stannade jag och en sångare som hette Nisse och en fiolspelare som hette Harry kvar i Nykroppa. Vi bodde hos bruksjobbarna och uppträdde i kyrkan och på bröllop. Dagarna gick och vi klarade oss bra. En dag gick pojkar till Filipstad för att låna ett tält. När de kom tillbaka hade de en stor snusnäsduk full med pengar. De hade spelat på gårdarna.

Gårdsmusikant

Trion flyttade in på stadshotellet i Filipstad och började på allvar som gårdsmusikanter. Nisse sjöng, Harry spelade och Britt samlade in pengarna.

— Vi hade hemskt roligt, säger Britt och nästan suckar vid tanken.

Men det blev höst också 1936 och det blev kallt på bakgårdarna i Filipstad. Britt kom tillbaka till Stockholm. Hon började på teaterskola och sedan började hon filma med filmregissör Ture Alfe.

Det ledde till giftermål redan 1937 och det i sin tur ledde till att teaterbanan fick ett bryskt slut.

— Ture ville inte att jag skulle fortsätta med teatern, berättar Britt. Han ville ha en hemmafru och jag var snäll och foglig och fann mig i det.

De fick två barn, Marie och Kalle, men efter sex års äktenskap blev det skilsmässa. Villa i Stockholm, hemarbete och ett lugnt, skyddat liv var inte precis Britts stil.

Hon gifte om sig, fick sitt tredje barn, Connie, och flyttade med familjen till ett stort hus i Båstad. Men detta nya äktenskap blev också kort. Britts man dog. Britt stod ensam med tre barn och ett väldigt hus.

Lösningen blev att öppna vårdshus. Det gav en försörjningsmöjlighet och samtidigt en chans för henne att väcka teaterintresset till liv igen.

— Jag engagerade spexare från Lund som kom till Båstad och uppträdde hos mig, berättar hon. Själv kom jag med i en amatörteatergrupp.

Båstadstiden varade till 1958. Då flyttade Britt med sina barn till ett gammalt hus mitt inne i Lund — det hus som hon fortfarande har för sina Sverigebesök.

— När jag kom till Lund hade jag på allvar börjat drömma om det

här med radio, berättar hon. Mina egna ungdomar lyssnade på Radio Luxemburg. På en båt i Öresund hade danskarna en radiostation som hette Radio Mercur. Jag funderade på om jag inte själv kunde starta en radio.

Hon tog kontakt med Radio Mercur och frågade ut dem om alla praktiska problem. Hon läste svensk lag för att se om det fanns någon lag mot svenska radiosändningar från internationellt vatten. Och hon försökte lära sig allt om radioteknik.

— I början av 1959 var jag redo att starta, berättar hon. Jag hyrde tid från danska Radio Mercur. Tre timmar om dagen riktade de sin sändare mot Skåne.

När danskarna bytte till en större båt köpte Britt den gamla, Cheeta I. Med egen båt kunde Radio Syd öka sin sändningstid från tre timmar per dygn till 21 timmar. Ökningen gick i omgångar.

— Det var ganska jobbigt i början, säger Britt. När man var alldeles ensam och måste köpa alla grejer själv och försöka klara det tekniska. Kalle hade just tagit realexamen. Han slutade skolan och hjälpte mig. Efter hand blev allt fler entusiastiska ungdomar knutna till Radio Syd. Pekka Langer jobbade åt oss en tid. Bengt Fahlström på TV:s Barnjournalen var också med.

Sändningarna finansierades med annonser. Många firmor och affärer i västra Skåne blev "kändisar". Och Radio Syd blev en verklig kändis både bland lyssnarna som skickade tusentals brev i veckan. Och även bland artister som valfärdade till Britt för att få vara med i sändningarna.

— En del lokala grupper hjälpte vi fram, berättar Britt. Till exempel Lollipops och även Sven-Ingvars.

Rolling Stones var på besök på båten och bodde en hel vecka i Britts hus i Lund. Beatles var också på besök.

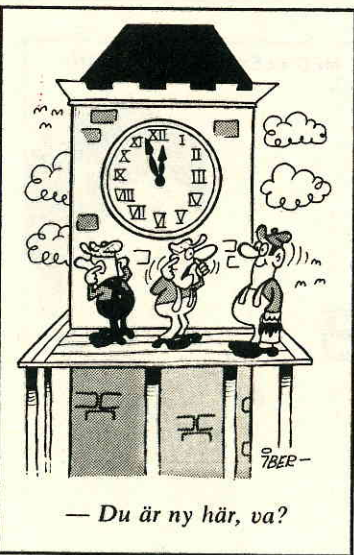
— Det var en fantastisk tid, säger Britt. Sedan vi bytt till den större båten, Cheeta II, hade vi gott om plats att ta emot folk. Vi gjorde intervjuer med alla kändisar, även idrottsmän och skådespelare.

Transporterna ut till båten från Malmö var ett problem i början. Britt hyrde fiskare i Limhamn. De körde ut och in i alla väder. Senare köpte hon en egen plastracer.

— Vädret kunde vara besvärligt ibland. Skivorna hoppade och bandspelarna blev hängande i sina sladdar. Men för det mesta gick allt bra.

Men de verkliga problemen började 1 augusti 1962. Då trädde en nyskriven lag i kraft som förbjöd innehav av radiosändare — om den störde andra sändare.

— Våra sändningar störde ingen, säger Britt. Därför fortsatte vi.

— Du är ny här, va?

Men hon blev åtalad. Riksåklagaren fick regeringens uppdrag att åtala henne — sedan statsåklagaren i Malmö vägrat eftersom han inte ansåg att Britt bröt mot lagen! — Jag blev kallad till otaliga polisförhör, berättar Britt. Det var en underbart snäll poliskommisarie Rapp som ledde förhören. Vi blev mycket goda vänner. Var gång när han skulle gå sa han "Ja, då får jag väl gå ut och ta itu med de verkliga bovarna nu".

Men Britt fick böta och till sist hamnade hon i fängelse.

— Fast egentligen fick jag ändå rätt till slut, säger hon. Lagen ändrades 1966. Den nya lagen hade inte med kravet på att sändningen skulle vara störande för att vara olaglig. Den nya lagen var helt otvetydig. Nu var jag tvungen att ge mig.

Därmed slutade Radio Syd — som sydsvensk kommersiell musikradio. Men den lever alltså vidare, i högsta välmåga, i Gambia i Västafrika.

— Vi är väl inordnade i Gambia nu, säger Britt. Vi har bott där sedan december 1968. Kalle och Connie har tagit över Radio Syd medan Ingvar och jag sköter vårt hotell.

Ingvar och Britt träffades under Syd-tiden i Skåne. Ingvar hade resebyrå och annonserade hos Britt. Men det blev fel telefonnummer i annonsen.

— Jag ringde upp Britt för att klaga, berättar han. Men jag blev så intresserad av hennes pigga röst i telefonen att jag bestämde att henne måste jag träffa...

— Vi promenerade på en av de ljuvliga sandstränderna i Gambia, Ingvar och jag, när det plötsligt slog mig att där, just på den platsen, borde det ligga ett hotell, berättar Britt. Vi ritade upp det i sanden. Sedan pratade vi med presidenten, Sir Dawda Jawara, om saken och han tyckte att det var en utmärkt idé.

Stranden där Britts hotell ligger heter idag Wadner Beach. Det står till och med på kartan. Och i hotellet, som vuxit ut efter hand, har de afrikanska staternas samsamarbetsorganisation OAU haft stor konferens med åtta närvarande presidenter.

Till vardags är hotellet resmål för svenska, engelska, tyska och andra nordeuropeiska turister.

— Radio Syd spelar musik för turisterna, säger Britt, men framför allt spelar vi för Gambias befolkning. Vi sänder på många olika språk och har lärt upp flera gambianer till medarbetare i sändningarna.

Men Sverige då?

— Jag skulle gärna återvända till Sverige om lagen ändrades så att det gick att sända radio här, säger Britt. Men skyll inte på mig. Det är inte mitt fel att jag lämnat Sverige. □

Ve

Kä
m
st
or
Si
ap
or
Ei
gy
för
för

Yr
dei
nei
du
Go

Rå
äld
tigt

Kär
öka
äve
fast
glac

Eko
dig,
En i

Yrke
besl
så b
våg

bran
God
Råd

ett n

Kär
den
kom
sam
lop
bring

Eko
någr
veck
råd
kan

Yrke
tydlig
hand
inte.

God
Råd
speci

Kärte
probl
nen.
skulle

Ekon
Det ä
ekoni
med
det b

Yrke
tråkig